

Єфімов Микола Миколайович
доцент кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ДО ПИТАННЯ ОБСТАНОВКИ ВЧИНЕННЯ СУТЕНЕРСТВА ТА ВТЯГНЕННЯ ОСОБИ В ЗАНЯТТЯ ПРОСТИТУЦІЄЮ

Обстановка вчинення злочину – це широке поняття, що включає ряд елементів, які характеризують середовище, в якому вчинюється суспільно небезпечне діяння. Поміж них обов'язково необхідно виділяти час, місце і умови вчинення злочину, що мають значення для його повного дослідження. Їх послідовний розгляд у розрізі вивчення сутенерства та втягнення особи в заняття проституцією допоможе в комплексній побудові його криміналістичної характеристики.

Місце вчинення сутенерства та втягнення особи в заняття проституцією є частиною події. Воно містить великий обсяг відомостей про спосіб скоєння кримінального правопорушення, певні дані про особу злочинця. Серед них необхідно виділити такі: місце роботи та проживання; спортивно-оздоровчі комплекси; місце проведення дозвілля й відпочинку; транспортні засоби; відкрита місцевість.

Місця вчинення сутенерства та втягнення особи в заняття проституцією мають такі характерні особливості:

- характеризуються обмеженим колом очевидців (в даному місці в більшості випадків відсутні ті особи, які не користуються послугами повії);
- розташовуються за місцем проведення вільного часу та відпочинку громадян (сауни, готелі);
- характеризуються обмеженою можливістю доступу (власник, клієнти, повії) [3, с. 240].

Приклад: у період з грудня 2014 року по червень 2015 року, гр. Л., будучи неофіційно працевлаштованою в нічному клубі організувала діяльність у вказаному нічному клубі по забезпеченню зайняття проституцією іншими особами, що полягало у веденні фінансової звітності незаконної діяльності з надання інтимних послуг, пошуку клієнтів та посередництві з особами жіночої статі для вступу з ними у статевий зв'язок у спеціально пристосованих приміщеннях закладу, видачі заробітної платні, контролю за виходом на роботу, складанні графіків виходу на роботу жінок, що надають інтимні послуги, тощо. Так, з метою конспірації надання інтимних послуг, розробила план, згідно з яким клієнтам розважального закладу під приводом «пригостити дівчину шампанським» пропонувались інтимні послуги, а саме відвідувачі закладу, за плату в розмірі 1000 гривень, нібито купували пляшку шампанського та в подальшому за дану плату їм надавались інтимні послуги [6].

Стосовно часу вчинення, то найбільша їх кількість припадає на час відпочинку (тобто вихідні дні та з 18 години до 6 ранку).

Серед умов, які характеризують можливість вчинення досліджуваного кримінального правопорушення, слід віднести такі:

- ненормальні взаємини між членами родини;
- антисоціальні манери її членів;
- наявність у сім'ї антигромадських звичаїв;
- неправильне виховання батьками дітей;
- невиконання ними обов'язків із виховання;
- недоліки шкільного виховання;
- нерозвиненість сфери дозвілля;
- брак моральності та ідеології;
- алкоголізм і наркоманія молоді;
- деградація вітчизняної культури, поєднана з розповсюдженням культу насильства та індивідуалізму;
- негативна роль засобів масової інформації;
- неефективне функціонування правоохоронної системи;
- недосконалість віктимологічного запобігання кримінальним правопорушенням [4, с. 128].

«Слідова картина» вчинення злочину. Слідова картина містить типовий опис слідів та їх джерел (людей, речей) й обставин події. Вона, як будь-яке загальне, менш конкретна в деталях, але більш змістовна як ідеальна модель правопорушення, що дозволяє більш повно виділити окреме на підставі загального. Тому слідова картина, як цілісна інформаційна система, виявлена в процесі розслідування, вимагає самостійного наукового аналізу з метою виявлення ресурсів криміналістичної й доказової інформації, що в ній міститься [1, с. 43].

Переважаюча кількість слідів вирізняється особистісними джерелами інформації (показання свідків й очевидців події, сутенерів, повій та інших членів злочинної групи).

Сліди сутенерства та втягнення особи в заняття проституцією здебільшого виявлялися на місці надання інтимних послуг. Поза місцем надання інтимних послуг дані сліди утворювалися внаслідок дій правопорушника по підготовці чи приховуванню суспільно небезпечних дій.

Доказова інформація з матеріальних джерел здебільшого вилучається на подальших етапах розслідування під час проведення окремих СРД, НСРД та інших процесуальних дій. Найчастіше слідчі на місцях надання інтимних послуг виявляли: сліди рук та сліди крові та інших органічних речовин [5, с. 176].

Вузловими місцями, де можуть бути зосереджені сліди сутенерства та втягнення особи у заняття проституцією, є такі:

- місце вчинення сутенерства;
- місце надання інтимних послуг;
- місце перебування сутенера та повій [2, с. 157].

Підводячи підсумок, зазначимо, що обстановка вчинення злочину – це широке поняття, що включає ряд елементів, які характеризують середовище, в якому вчинюється суспільно небезпечне діяння. Поміж них обов'язково необхідно виділяти час, місце і умови вчинення злочину, що мають значення для його повного дослідження. Їх послідовний розгляд у розрізі вивчення сутенерства та втягнення особи в заняття проституцією допоможе в комплексній побудові його криміналістичної характеристики

1. Дикунов А. И. Криминалистический анализ следовой картины расследуемого события с признаками преступления : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. М., 2005. 186 с.

2. Куратченко М.В. Криміналістична характеристика обстановки учинення сутенерства та втягнення особи у заняття проституцією // Детективна діяльність: теоретичні, методичні та практичні проблеми: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конференції (м. Дніпро, 24 берез. 2017 р.). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. С. 156-160.

3. Куратченко М.В. Обстановка вчинення сутенерства та втягнення особи в заняття проституцією // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: збірник наукових праць. 2016. № 3. С. 236-242.

4. Курс криминології: Загальна частина: підручник. У 2-х кн. / О.М. Джуца, П.П. Михайленко, О.Г. Кулик та ін.; за заг. ред. О.М. Джуци. Київ: Юрінком Інтер, 2001. Кн. 1. 352 с.

5. Лазарев В.О. Сутність та структура криміналістичної характеристики втягнення неповнолітнього в заняття проституцією та сутенерства. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2017. Випуск 2. Т. 3. С. 176-179.

6. Справа № 204/7851/15-к, Архів Красногвардійського районного суду м. Дніпропетровська, 2016 р.

Захарко Андрій Володимирович

доцент кафедри,

кандидат юридичних наук, доцент

Кіяниця Володимир Миколайович

викладач кафедри кримінального процесу

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

ЩОДО УЧАСТІ ПІДОЗРЮВАНОВОГО ПРИ РОЗГЛЯДІ КЛОПОТАННЯ ПРО ОБРАННЯ ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ

Відповідно до ч.1 ст.193 КПК України розгляд клопотання про застосування запобіжного заходу здійснюється за участю прокурора, підозрюваного, обвинуваченого, його захисника, крім випадків, передбачених у ч.6 ст.193 КПК [1].

В ч.6 ст.193 КПК зазначено, що слідчий суддя може розглянути клопотання про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою та обрати такий запобіжний захід